

Blaenoriaeth A: Nodweddion Arbennig

A. Nodweddion Arbennig

- 4.56 Nodweddion Arbennig y Parc Cenedlaethol yw elfennau a rhinweddau'r Parc Cenedlaethol sydd, gyda'i gilydd, neu ar y cyd, yn sicrhau bod y Parc Cenedlaethol hwn yn unigryw. Mae yna waith wedi bod ar y gweill i adfywio dealltwriaeth yr Awdurdod o'r nodweddion arbennig hynny ar gyfer y Cynllun Rheoli⁸⁹. Dyma'r rhai a danlinellwyd:

Ysblander yr arfordir	Cyfoeth y cynefinoedd a'r fioamrywiaeth
Daeareg amrywiol	Ynysoedd
Amrywiaeth y dirwedd	Hgyrchedd
Cymeriad nodedig yr aneddiadau	Lle i enaid gael llonydd
Amgylchedd hanesyddol cyfoethog	Pellenigrwydd, llonyddwch a gwylltneb
Treftadaeth ddiwylliannol	Yr amrywiaeth o brofiadau a chyfuniad o rinweddau unigol

- 4.57 Y strategaeth yw sicrhau bod datblygiadau yn y Parc yn gwarchod ac yn gwella'r nodweddion arbennig hynny. Mae hyd yn oed newidiadau yn y dirwedd sy'n ymddangos yn rhai bach, yn gallu cael effaith niweidiol, ac felly mae rhoi sylw i'r manylion ac effeithiau cronus newidiadau yn ystyriaethau pwysig. I gefnogi'r strategaeth hon, paratowyd Asesiad o Gymeriad y Dirwedd ac Astudiaeth o Aneddiadau.
- 4.58 Cydnabyddir Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro fel yr unig Parc Cenedlaethol ym Mhrydain sy'n arfordirol yn bennaf. Mae ysblander ei arfordir, dylanwad ei forlun, ei olygfeydd gwefreiddiol, a'i harddwch garw, heb ei ddifetha, yn arwain at olygfeydd o safon a gydnabuwyd wrth ei ddynodi fel Parc Cenedlaethol, ynghyd â'r ynysoedd trawiadol oddi ar Arfordir Penfro. Mae'r adnodd daearegol yn gymhleth ac yn cyfrannu'n sylweddol at harddwch naturiol yr ardal. Dros dirffurf amrywiol y Parc Cenedlaethol mae yna filoedd o flynyddoedd o weithgarwch dyn sy'n ffurfio amgylchedd hanesyddol sy'n hynod o gyfoethog ac amrywiol. Mae aneddiadau, sy'n cynnwys ardaloedd trefol, wedi cadw cymeriad cryf a nodedig sy'n cwmpasu pensaernïaeth draddodiadol a mwy ffurfiol ac yn darparu llefydd deniadol i ymweld â nhw. Dominyddir Dinbych-y-pysgod gan bensaernïaeth Georgaidd o fewn y dref gaerog, ac mae ôl aneddiadau canoloesol wedi eu cynllunio i'w gweld o hyd yn Nhrefdraeth ac Angle ynghyd â'u patrymau cae cysylltiedig. Mae yna gyfoeth o gynefinoedd a rhywogaethau pwysig o fewn y Parc Cenedlaethol. Mae yna rhyng-gysylltedd cryf rhwng cynefinoedd yn y Parc a thu allan iddo, yn enwedig yng ngweddill Sir Benfro. Yn Sir Benfro, mae yna ddiwylliant cyfoethog ac amrywiol sydd wedi cael ei lunio dros y canrifoedd gan donnau o oresgynwyr ac anheddwyr. Trysorir hgyrchedd y Parc ble mae'n hawdd mynd o le i le ac mae amrywiaeth o weithgareddau ar gael yn hwylus. Gwerthfawrogir ymdeimlad o lonyddwch a phellenigrwydd yn fawr iawn, hefyd, ymhlith ymwelwyr sy'n dod i'r ardal. Mae hyn yn gallu cynnwys awyr dywyll, heb lygredd golau.
- 4.59 Fe fydd Canllawiau Cynllunio Atodol yn cael eu paratoi ar gymeriad y dirwedd ac ar fodolau arfer gorau ar gyfer dylunio a lleoli technoleg mewn ardaloedd sensitif⁹⁰.

⁸⁹ Papur Cefndir Nodweddion Arbennig y Parc Cenedlaethol, Hydref 2007

⁹⁰ Ymgynghorir â'r Canllawiau Cynllunio Atodol ar Gymeriad y Dirwedd ar gyfer y Parc Cenedlaethol, i gefnogi'r Cydgynllun Datblygu Unedol ar gyfer Sir Benfro. Fe fydd y Canllawiau Cynllunio Atodol hynny yn sylfaen ar gyfer canllawiau ar gyfer y Cynllun Datblygu Lleol yn y dyfodol.

Fe fydd nodweddion arbennig Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro yn cael eu gwarchod a'u gwella.

Y blaenoriaethau fydd sicrhau:

- a) nad yw'r ymdeimlad o bellnigrwydd a llonyddwch yn cael ei golli a, ble'n bosib, mae'n cael ei wella - gweler Polisi 46.**
- b) Nid yw hunaniaeth a chymeriad y trefi a'r pentrefi yn cael eu colli trwy gyfuno a rhubanu datblygiadau neu trwy gynllun a gosodiad gwael wrth ddatblygu. Fe fydd nodi Llettau Glas yn helpu gwireddu'r flaenoriaeth hon.**
- c) Mae patrwm ac amrywiaeth y dirwedd yn cael ei warchod a'i wella – gweler Polisi 14 a Polisi 15.**
- ch) Mae'r amgylchedd hanesyddol yn cael ei amddiffyn a, ble'n bosib, ei wella⁹³**
- d) Mae datblygiadau yn adfer ecosystemau'r Parc Cenedlaethol⁹⁴⁹⁵ neu, ble'n bosib, yn eu gwella. Mae gwarchod dolenni cyswllt rhwng safleoedd, neu greu dolenni cyswllt ble mae'r safleoedd yn ynysig, yn arbennig o bwysig – gweler Polisi 10 a Polisi 11.**
- dd) Ni chaniateir datblygiad a fyddai'n niweidio neu'n dinistrio Safleoedd Adolygu Cadwraeth Ddaearegol⁹⁶ nac unrhyw adnodd daearegol pwysig arall.**
- e) Mae rhywogaethau a chynefinoedd y cynllun gweithredu bioamrywiaeth lleol yn cael eu gwarchod am eu gwerth fel amwynder ac ar gyfer y dirwedd a bioamrywiaeth - gweler Polisi 48.**
- f) Mae'r iaith Gymraeg yn dal i fod yn elfen bwysig o fywyd cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd llawer o' gymunedau'r Parc – gweler Polisi 12.**
- ff) Mae datblygiad rhannau o'r arfordir sydd heb eu datblygiadu yn cael ei osgoi ac mae safleoedd o fewn ardaloedd o'r arfordir sydd wedi eu datblygu yn cael eu gwarchod at ddibenion sydd angen lleoliad arfordirol – gweler Polisi 33, Polisi 35, Polisi 17 a Polisi 18.⁹⁷**

⁹¹ Mae Pennod 13 Polisi Cynllunio Cymru, Rhifyn 3, Gorffennaf 2010, yn delio gyda'r ffordd y dylai materion llygredd gael sylw gydag unrhyw gais cynllunio. Mae paragraff 12.4.1 yn trafod amddiffyn ansawdd dŵr a chyflenwad digonol.

⁹² Gweler Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/99: Gofynion Cynllunio parthed y defnydd o garthffosiaeth sydd ddim yn brif gyflenwad carthffosiaeth sy'n cynnwys tanciau septig mewn datblygiadau newydd

⁹³ Mae Pennod 6 Polisi Cynllunio Cymru, Rhifyn 3, Gorffennaf 2010, yn trafod Gwarchod yr Amgylchedd Hanesyddol. Cylchlythron y Swyddfa Gymreig 60/96 'Cynllunio a'r Amgylchedd Hanesyddol: Archeoleg', a 61/96 'Cynllunio a'r Amgylchedd Hanesyddol: Adeiladau Hanesyddol ac Ardaloedd Cadwraeth' yn rhoi arweiniad.

⁹⁴ Yn cynnwys safleoedd Natura 2000., Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig, Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol a Gwarchodfeydd Natur Morol

⁹⁵ Cyfarwydddeb Fframwaith Dŵr (2000/60/EC) a Drawsdodwyd trwy Reoliadau Amgylchedd Dŵr (Cyfarwydddeb Fframwaith Dŵr) (Cymru a Lloegr) 2003.

⁹⁶ Adolygu Cadwraeth Ddaearegol [GCR] mae'r safleoedd a ddewiswyd yn sylfaen ar gyfer gwarchodaeth ddaearegol statudol a geomorffolegol ym Mhrydain. Mae Safleoedd Geoamrywiaeth sy'n Bwysig yn Rhanbarthol [RIGS] yn ddynodiadau cyngorol.

⁹⁷ Mae Pennod 5, paragraff 5.7.2 Polisi Cynllunio Cymru, Rhifyn 3, Gorffennaf 2010, yn cyfeirio.

4.60 Mae'r polisiâu a'r cyngor isod yn rhoi arweiniad pellach ar warchod nodweddion arbennig y Parc Cenedlaethol.

Llygredd Golau

Polisi 9 Llygredd Golau

Fe fydd cynigion sy'n debygol o arwain at lefel sylweddol o olau yn cynnwys cynllun goleuo llawn ac fe fydd yn cael ei ganiatáu yn yr achosion canlynol:

- a) mae'r goleuadau a gynigir yn gysylltiedig â'i ddiben; ac
- b) nid oes unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol ar gymeriad yr ardal, trigolion lleol, defnyddwyr cerbydau, cerddwyr a gweledd yr awyr yn y nos

4.61 Mae rhannau o Barc Cenedlaethol Arfordir Penfro yn dal i fod heb eu datblygu, i raddau, ac ychydig iawn o effaith sydd ar awyr y nos. Bwriad y polisi hwn yw gwarchod hynny, a hefyd sicrhau bod unrhyw oleuadau a gynigir yn perthyn i'r diben, er enghraifft diogelwch y safle neu lifolau ar gyfer cyfleusterau hamdden, fel bod dylunio gofalus a defnyddio dulliau goleuo priodol a lefelau golau priodol yn cadw'r effaith ar ardaloedd cyfagos i leiafswm. Mae yna bosibilrwydd hefyd y gallai llygredd golau gael effaith niweidiol ar gyfanrwydd safle Natura 2000 ble mae'r datblygiad yn agos i safleoedd clwydo/llwybrau cludiant.

Bioamrywiaeth

4.62 Mae Polisi Cynllunio Cymru yn gosod datganiad clir o bolisi rheoli datblygiad cenedlaethol ar gyfer ardaloedd, safleoedd a rhywogaethau dan warchodaeth sydd â dynodiad gwarchod natur statudol (gan gynnwys Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig, Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig ac Ardaloedd Cadwraeth Arbennig)⁹⁸. Gweler Pennod 5 'Gwarchod a Gwella Treftadaeth Naturiol a'r Arfordir'. Mae'r safleoedd wedi eu nodi ar y Map Cynigion.

Polisi 10 Safleoedd Lleol o Ddiddordeb oherwydd eu Daareg neu Gadwraeth Natur

Fe fydd datblygiadau a fyddai'n gwneud niwed sylweddol i werth Gwarchodfa Natur Leol neu safle arall o ddiddordeb gwarchod natur, o ran eu pwysigrwydd wrth warchod natur, neu'r prif nodweddion o ddiddordeb o fewn Safle Geoamrywiaeth sy'n Bwysig yn Rhanbarthol, yn cael eu caniatáu dim ond os yw pwysigrwydd y datblygiad yn gorbwyso gwerth lleol y safle, ac mae'r posibilrwydd o liniaru neu wneud iawn am hynny wedi cael ei archwilio.

4.63 Efallai bod safleoedd lleol sydd o ddiddordeb ar gyfer gwarchod natur, yn cael eu cydnabod yn ffurfiol, er enghraifft Gwarchodfeydd Natur Lleol (a ddangosir ar y Map Cynigion), neu efallai nad ydynt yn cael eu cydnabod yn ffurfiol ond maen nhw'n bwysig o ran gwarchod natur. Mae gwerth safle yn gallu cynnwys ei rôl fel coridor bywyd gwyllt neu'n gallu deillio o'r ffaith nad oes unrhyw

⁹⁸ Gweler Geirfa

beth yn tarfu arno, er enghraifft. Mae gan gynefinoedd fel glaswelltir sydd heb ei wella, cynefinoedd arfordirol a gweundir a rhostir, yn ogystal â nodweddion fel ymylon heolydd, werth ar gyfer gwarchod natur ac fel cerrig camu at gynefinoedd eraill. Nid yw'n bosib nodi safleoedd o'r fath ar y Map Cynigion a bwriad y polisi hwn yw sicrhau bod datblygiad a fyddai'n niweidio gwerth safle o ran y gallu i warchod natur ar y safle, yn darparu camau priodol i liniaru neu isafu niwed, neu'n gwneud iawn am unrhyw niwed. Efallai y bydd hyn yn golygu creu cynefinoedd mewn mannau eraill.

- 4.64 Mae gan Ganolfan Gwybodaeth Bioamrywiaeth Gorllewin Cymru gronfa ddata ddaearegol o gofnodion ynghylch rhywogaethau a gwybodaeth ynghylch cynefinoedd, sy'n cael eu diweddarau'n gyson trwy gynnal cysylltiadau cryf gyda chyrff cyhoeddus, mudiadau cadwraeth a chofnodwyr biolegol unigol. Mae hyn yn galluogi'r ganolfan i helpu gyda chadwraeth natur trwy ddweud wrth y rheiny sy'n gwneud penderfyniadau, mudiadau cadwraeth a'r cyhoedd yn gyffredinol, am ymddangosiad a lleoliad rhywogaethau a chynefinoedd sy'n flaenoriaeth yn yr Undeb Ewropeaidd a'r Deyrnas Unedig, a'r rheiny sydd o bwysigrwydd i Gymry a'r ardal leol, yn yr ardal.
- 4.65 Ar hyn o bryd, mae rhestr o Safleoedd Geoamrywiaeth sy'n bwysig yn Rhanbarthol yn cael ei ffurfio ar gyfer ardal y Parc Cenedlaethol, a phan fydd wedi ei chwblhau, fe fydd yn Ganllawiau Cynllunio Atodol i'r cynllun i nodi lleoliad safleoedd a'r prif nodweddion sydd o ddiddordeb.

Polisi 11	Gwarchod Bioamrywiaeth Fe fydd datblygiadau a fyddai'n tarfu ar rywogaethau dan warchodaeth, neu eu cynefinoedd, neu gywirdeb cynefinoedd, safleoedd neu nodweddion eraill sy'n bwysig i fywyd gwyllt a rhywogaethau unigol, neu'n eu niweidio mewn ffordd arall, ond yn cael eu caniatáu ble mae'r effeithiau'n cael eu cadw i leiafswm neu eu lliniaru'n ddigonol trwy ddylunio gofalus, amserlennu gwaith a mesurau eraill.
-----------	---

- 4.66 Nod y polisi yw sicrhau nad ydyw datblygiad arfaethedig yn cael effaith niweidiol ar rywogaethau a'u cynefinoedd a nodwyd yn y Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol. Yn aml, gellir gweithredu mesurau lliniaru, ond dylid nodi mai prin y bydd trawsleoli yn llwyddo i gynnal diddordeb o ran gwarchod natur neu gynefinoedd y mae'n effeithio arnynt, ac nid yw'n cael cefnogaeth. Mae'n arbennig o bwysig fod dilyniant coridorau bywyd gwyllt yn cael ei gynnal.

Yr Iaith Gymraeg

- 4.67 Mae cyngor y llywodraeth ar faterion yn ymwneud â'r iaith Gymraeg wedi ei osod yn Nodyn Cyngor Technegol 20, sy'n nodi 'y dylai'r system gynllunio defnydd tir hefyd ystyried anghenion a buddiannau'r iaith Gymraeg ac, wrth wneud hynny, y gellir cyfrannu at ei lles'. Mewn datganiad polisi a gyhoeddwyd yng Ngorffennaf 2002, fe ddywedodd Llywodaeth Cynulliad Cymru ei bod wedi ymrwymo'n llwyr i adfywio'r iaith Gymraeg a chreu Cymru ddwyieithog. Yn unol â chanllawiau'r llywodraeth, mae'r polisi hwn yn ceisio cydnabod rôl yr iaith Gymraeg o fewn y cymunedau hynny ble mae'r iaith yn elfen bwysig o'r ffabrig cymdeithasol a diwylliannol, a'i diogelu.

Polisi 12	Yr Iaith Gymraeg Ni chaniateir datblygiad sydd o natur, math neu raddfa sy'n debygol o ragfarnu buddiannau'r iaith Gymraeg o fewn y gymuned.
-----------	---

- 4.68 Fel arfer, fe fydd y polisi'n berthnasol mewn ardaloedd Cyngorau Cymuned a Chyngorau Tref sydd â phoblogaeth o dros 30% o siaradwyr Cymraeg, fel y cofnodwyd yn y Cyfrifiad. Ble nad yw cyfartaledd y Cyngor Cymuned yn adlewyrchu bodolaeth crynodiadau siaradwyr Cymraeg o fewn pentrefi penodol yn ardal y Cyngor Cymuned neu Gyngor Tref, fe fydd angen mesur mwy cymwys a sensitif. Ni ddylai'r polisi hwn gael ei ddehongli fel polisi sy'n cyfiawnhau datblygiad na fyddai'n dderbyniol fel arall ar y sail ei fod yn cyfrannu at ddiogelu'r iaith Gymraeg yn y gymuned. Ble mae modd dangos yn rhesymol bod datblygiad, ar sail ystyriaethau cynllunio, (er enghraifft, maint y datblygiad a gynigir) yn fygythiad sylweddol i rôl barhaus y iaith Gymraeg o fewn y gymuned honno, fe fydd Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn defnyddio'i bwerau i wrthwynebu datblygiad o'r fath.

Yr Amgylchedd Hanesyddol

- 4.69 Mae Polisi Cynllunio Cymru yn gosod datganiad clir o bolisi rheoli datblygiad cenedlaethol ar faterion penodol sydd ddim yn cael eu hailadrodd yma. Gweler Pennod 6 'Gwarchod yr Amgylchedd Hanesyddol' ym Mholisi Cynllunio Cymru ar gyfer:

- Gwarchod adeiladau rhestredig, y defnydd ymarferol optimaidd ohonyn nhw, a'u dymchweliad
- Datblygiad mewn ardal gadwraeth gan gynnwys dymchwel, hysbysebion a choed. Rhwng 2002 a 2005 roedd Awdurdod y Parc Cenedlaethol wedi paratoi 14 dogfen gynigion ac asesiad ardal ar gyfer yr ardaloedd cadwraeth, ac wedi eu mabwysiadu⁹⁹. Mabwysiadwyd y rhain fel canllawiau cynllunio atodol ac fe fydd ganddyn nhw dipyn o ddylanwad wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio. (dangosir ar y Map Cynigion)
- Amddiffyn tirweddau, parciau neu erddi hanesyddol, a'u gosodiad. (dangosir ar y Map Cynigion).
- Henebion cofrestredig ac olion archeolegol (dangosir henebion ar y Map Cynigion).

Polisi 13 **Tirweddau, Parciau a Gerddi Hanesyddol**

Dangosir Tirweddau, Parciau a Gerddi Hanesyddol ar y Map Cynigion.

- 4.70 Wrth asesu potensial archeolegol safle datblygu arfaethedig fe fydd gwybodaeth am y safle o'r Cofnod Amgylcheddau Hanesyddol sydd gan Ymddiriedolaeth Archaeolegol Dyfed, yn cael ystyriaeth. Cydnabyddir y cofnod hwn yn swyddogol gan Awdurdod y Parc Cenedlaethol. Pan fydd yn cael ei gyflwyno, fe fydd y Mesur Amddiffyn Treftadaeth yn ceisio sefydlu system amddiffyn treftadaeth unedig sy'n dod â'r systemau sydd ar wahân ar hyn o bryd at ei gilydd. Mae'r systemau ar wahân hyn yn cynnwys adeiladau rhestredig, cofrestru henebion, dynodi llongddrylliadau a chofrestru parciau, gerddi a thirweddau hanesyddol. Felly fe fydd hyn yn arwain at newidiadau i'r fframwaith deddfwriaethol. Mae Llywodaeth Cynulliad Cymru hefyd yn cynnig newidiadau i ganllawiau cynllunio ar gyfer yr amgylchedd hanesyddol, a chanllawiau ar gynnwys y Cofnod Amgylcheddau Hanesyddol a'r broses o gynnal y Cofnod. Fe fydd Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn paratoi Canllawiau Cynllunio Atodol yn ymwneud â'r Amgylchedd Hanesyddol.

Polisi 14 **Gwarchod Adeiladau o Bwysigrwydd Lleol**

⁹⁹ Gweler Geirfa.

Caniateir datblygiad sy'n effeithio ar adeiladau sy'n gwneud cyfraniad pwysig at gymeriad a diddordeb yr ardal leol, os na fydd yn cael effaith niweidiol sylweddol ar ei ymddangosiad nodedig a'i gywirdeb pensaernïol, na'r gosodiad.

- 4.71 Mae'r Parc Cenedlaethol yn gyfoeth o adeiladau sydd heb eu rhestru ond, oherwydd eu pensaernïaeth a'u hadeiladwaith brodorol, maen nhw'n hanfodol i gymeriad a diddordeb yr anheddiad neu'n elfennau pwysig yn y dirwedd.
- 4.72 Bydd y meini prawf canlynol yn cael eu defnyddio wrth ddethol:
- y graddau y mae'r adeilad yn dal i fod yn ei gyflwr gwreiddiol;
 - ansawdd pensaernïaeth yr adeilad unigol;
 - safle a dylanwad ar y treflun neu'r dirwedd;
 - cysylltiad gyda ffigwr neu ddigwyddiad lleol pwysig.
- 4.73 Wrth ystyried cynigion ar gyfer datblygiadau, fe fydd yr Awdurdod yn rhoi ystyriaeth briodol i'r gwahaniaeth mewn statws rhwng adeiladau o bwysigrwydd lleol a'r rheiny sydd wedi eu rhestru'n statudol ac, yn sgil hynny, y lefel o warchodaeth y maen nhw'n ei ddenu.

Y Dirwedd

Polisi 15

Gwarchod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro

Ni chaniateir datblygiad ble fyddai'n cael effaith niweidiol ar nodweddion a chymeriad arbennig Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro trwy:

- a) amharu'n sylweddol yn weledol; a/neu,**
 - b) fod mewn safle ansensitif ac ansympathetig yn y dirwedd; a/neu**
 - c) gyflwyno neu ddwysau defnydd nad ydyw'n gydnaws â'i leoliad; a/neu**
 - d) methu ag ymdoddi i dirffurf a chymeriad tirwedd y Parc Cenedlaethol, na'i wella; a/neu**
- dd) golli nodweddion traddodiadol pwysig, neu fethu â'u hymgorffori.**

- 4.74 Diben y polisi hwn yw sicrhau nad ydyw rhinweddau tirwedd Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro yn cael eu colli i genedlaethau'r dyfodol. Mae Polisi 8 yn nodi nodweddion arbennig y Parc Cenedlaethol.
- 4.75 Mae sylw i fanylion, ac effeithiau cronnus newidiadau, yn ystyriaethau pwysig. Mae newidiadau yn y dirwedd sy'n ymddangos yn rhai bach, yn gallu cael effaith niweidiol; mae adeiladau unigol amlwg neu ddefnydd eang o dueddiadau anaddas ym manylion y cynllun, yn gallu cael effaith llawer mwy eang na'r ardal leol ac, ar y cyd, fe fyddant yn newid cymeriad tirwedd y Parc Cenedlaethol, sy'n aml yn fregus, mewn ffordd gynnil ond mewn ffordd na fydd modd ei gwrthdroi.

- 4.76 Pan fydd posibilrwydd y bydd y datblygiad yn ymyrryd yn weledol yn sylweddol, dylid asesu effeithiau, fel sy'n berthnasol o:
- fannau mynediad cyhoeddus;
 - Llwybr yr Arfordir (sy'n Llwybr Cenedlaethol);
 - Hawliau Tramwy Cyhoeddus (yn ogystal â'r briffordd gyhoeddus);
 - golygfeydd wrth gyrraedd a gadael aheddiadau;
 - golygfeydd wrth fynd i'r Parc Cenedlaethol ei hun, ac wrth adael;
 - yr ynysoedd oddi ar y lan;
 - cychod ar ddyfroedd y Daugleddau a dyfroedd arfordirol;
 - pwyntiau golygfa pwysig o fewn aneddiadau.
- 4.77 Dylid rhoi sylw penodol i olygfeydd canolig a phell, yn ogystal â'r effeithiau mwy amlwg ar ardaloedd a'r strydlun gerllaw, gyda phwyslais arbennig ar yr effaith ar Adeiladau Rhestredig, Henebion Cofrestredig ac Ardaloedd Cadwraeth. Mae angen ystyried ymddangosiad adeiladau unigol a grwpiau o adeiladau aneddiadau yn eu tirweddau, manylion traddodiadol adeiladau a thriniaeth ffiniau hefyd. Mae plannu gan ddefnyddio coed a phrysglwyni brodorol, a thirlunio, ble'n briodol, yn gallu cyfoethogi a helpu toddi datblygiadau newydd i'r ardaloedd o'u hamgylch. Efallai y bydd hyn yn helpu gwneud iawn am golli nodweddion gwreiddiol.
- 4.78 O ystyried graddau daearyddol cyfyngedig iawn y Parc Cenedlaethol, a'i natur arfordirol noeth, mae unrhyw ddatblygiad sylweddol neu raddfa fawr yn debygol o eistedd yn anghyffyrddus yn nhirwedd y Parc Cenedlaethol, yn weledol. Efallai y bydd datblygiad tu allan i'r Parc Cenedlaethol yn cael effaith ar nodweddion y Parc Cenedlaethol, a dylid ystyried hyn o dan y polisi hwn.
- 4.79 Ble byddai datblygiad yn golygu cyflwyno defnydd nad ydyw'n gydnaws â'r lleoliad, neu ei ddwysau, er enghraifft gweithgareddau swnlyd mewn lleoliad nad oes unrhyw beth wedi amharu arno, i raddau helaeth, ni fyddai Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn teimlo bod datblygiad o'r fath yn addas.
- 4.80 Mae Canllawiau Cynllunio Atodol Drafft ar gymeriad y dirwedd yn cael eu cyhoeddi ar gyfer y Cydgynllun Datblygu Lleol, ochr yn ochr â'r Cynllun Datblygu Lleol hwn sydd wedi'i Adneuo. Cynigir bod y canllawiau hyn yn cael eu symud yn eu blaen i gefnogi polisiau'r Cynllun Datblygu Lleol unwaith y mabwysiadir y Cynllun hwnnw.

Gofod Agored a Lletemau Glas

- 4.81 Mae Polisi Cynllunio Cymru yn gosod datganiadau clir o bolisi rheoli datblygiad cenedlaethol ar ofod agored, caeau chwarae a lletemau glas ffurfiol ac anffurfiol. Gweler Pennod 11 'Twristiaeth, Chwaraeon a Hamdden' a Phennod 2 'Cynllunio ar gyfer Cynaliadwyedd'.
- 4.82 Wrth benderfynu a oes angen darparu mwy o ofodau agored, neu p'un ai fod gormodedd o gaeau chwarae, fe fydd yr Awdurdod yn cyfeirio at Bapur Cefndir Asesu Gofodau Agored Defnyddir hyn mewn cydweithrediad â Pholisi 36, sy'n delio gyda chyfraniadau cynllunio. Mae gofodau agored, caeau chwarae a lletemau glas wedi eu nodi ar y Map Cynigion. Ar hyn o bryd, mae'r Asesiad yn nodi angen am ofodau chwarae/parciau i blant yn Llanrhath, Freshwater East, Trewyddel, Trefdraeth, Saundersfoot, Trefin, a Thyddewi. Mae angen gofod maes chwarae yn Nhrewyddel a Marloes/Dale hefyd.

Dangosir Gofodau Agored a Lletemau Glas sydd eisoes yn bodoli ar y Map Cynigion.

- 4.83 Mae Lletemau Glas yn chwarae rhan bwysig wrth gynnal a chadw gosodiad tirwedd aneddiadau trefol a gwledig, ac wrth warchod y naws agored. Mae pwysedd i ddatblygu tu allan i Ffiniau Canolfannau yn gallu arwain at erydiad y naws agored hwn ac at effaith niweidiol ar gymeriad a nodweddion arbennig y Parc Cenedlaethol gwledig. Mae datblygiad o'r fath, ar ei ben ei hun, neu ar y cyd, yn gallu cael effaith niweidiol ar gymeriad a thirwedd y Parc Cenedlaethol, ac mae'n cyfiawnhau dynodi lletemau glas fel dehongliad lleol ar gyfer polisi cenedlaethol.

Yr Arfordir

- 4.84 Mae Polisi Cynllunio Cymru yn nodi datganiadau clir o bolisi rheoli datblygiad cenedlaethol ar yr arfordir a gwaith amddiffyn arfordirol. Gweler Pennod 5 'Gwarchod a Gwella Treftadaeth Naturiol a'r Arfordir'. Dangosir lleoliadau mewn ardaloedd arfordirol y teimlir eu bod yn addas i'w datblygu ar y Map Cynigion.

Caniateir datblygu cyfleusterau ar y tir, gan gynnwys y rheiny sy'n gysylltiedig â chynigion o dan y marc distyll cymedrol, o fewn ardaloedd ar yr arfordir sydd wedi eu datblygu, ble maen nhw'n gydnaws â defnydd cyfagos.

Ni theimlir bod datblygiadau marina yn addas ar arfordir sensitif y Parc Cenedlaethol.

- 4.85 Nod y polisi hwn yw amddiffyn y rhannau tawel o'r morlin sydd heb eu datblygu trwy gyfeirio datblygiad at yr ardaloedd hynny sy'n fwy addas o ran gofynion morol, mynediad ar y tir, parcio a chyfleusterau cysylltiedig eraill.
- 4.86 Mae yna amrywiaeth o strwythurau ac adeiladau sy'n gysylltiedig â'r traeth neu'r harbwr neu ddarpariaeth angora, naill ai'n ymestyn allan i'r dŵr, fel glanfeydd a llithrffyrdd neu'n gysylltiedig ag offer tu hwnt i'r marc distyll cymedrol. Mae hefyd yn bosib o fewn cyfnod y Cynllun y gallai datblygiadau mwy o faint, fel chwilio am fwynau, weithredu oddi ar arfordir Sir Benfro, gyda goblygiadau ar gyfer strwythurau ar y lan.
- 4.87 Mae Polisi 33 ar Ynni Adnewyddadwy yn delio'n benodol gyda chysylltiadau ar y tir at eneraduron ynni adnewyddadwy oddi ar y lan. Derbynnir efallai y bydd angen lleoliadau sy'n ymarferol yn dechnegol ar gyfer cysylltiadau o'r fath ar ddarnau o'r morlin sydd heb eu datblygu. Eithriadau posib eraill yw adeiladu gorsafoedd bad achub, llwyfannau glanio/pontynau/llithrffyrdd ayb., gwaith sy'n gysylltiedig â thrin carthffosiaeth ac amddiffynfeydd morol.
- 4.88 Yn aml, fe fydd cynigion yn rhannu'r dyfroedd gyda defnyddwyr eraill, ac felly mae'n bwysig nad oes unrhyw wrthdaro neu orlenwad o ganlyniad i unrhyw ddatblygiad. Yn aml, mae'r defnydd ar hyd yr arfordir yn dymhorol ei natur e.e. hurio cadeiriau traeth a gwerthu hufen iâ. Mewn achosion o'r fath, Polisi 8 fydd y prif bolisi i'w ddefnyddio wrth ystyried cynigion o'r fath.

- 4.89 Mae Strategaeth Twristiaeth Arfordirol Cymru a gyhoeddwyd yn Rhagfyr 2008 gan Lywodraeth Cynulliad Cymru yn argymhell ymestyn y gallu ar gyfer marinas tu allan i'r Parc Cenedlaethol hwn. Mae mwyafrif arfordir y Parc Cenedlaethol heb ei ddatblygu, ac mae'n arbennig o sensitif o ran y dirwedd, ac yn aml am resymau cadwraeth natur hefyd. Ymhellach, er bod yna nifer o borthladdoedd bach o amgylch yr Arfordir, oherwydd eu cymeriad llanwol, nid yw mynediad ar gwch yn bosib am gyfnodau sylweddol o'r dydd. Fe fyddai'r gwaith sydd ei angen i ddarparu'r math o fynediad ar gyfer marina llwyddiannus, a'r datblygiadau i'w gynnal, yn sylweddol ac yn cynyddu trefoliad y lleoliad. Gweler hefyd Polisi 18.

Polisi 18	Porthladdoedd Porthgain, Saundersfoot, Solfach a Dinbych-y-pysgod Caniateir datblygiad o fewn ardaloedd o'r harbwr a nodwyd, fel y dangosir ar y Map Cynigion, ar yr amodau canlynol: a) mae'n cynnal gweithgareddau harbwr gweithiol; ac b) mae'n gwarchod a gwella cymeriad presennol yr harbwr.
-----------	---

- 4.90 Nod y polisi hwn yw sicrhau bod porthladdoedd gweithiol Dinbych-y-pysgod, Saundersfoot Solfach a Phorthgain yn ymarferol yn y tymor hir. Nodir y porthladdoedd hyn ar y Map Cynigion.
- 4.91 Pan gyflwynir cynigion yn yr ardaloedd harbwr hyn, fe fydd yr Awdurdod yn gofyn am dystiolaeth gyda'r cais a fydd yn nodi'r berthynas rhwng gweithrediad busnes yr harbwr a'r cynnig a'r ffordd y bydd y cynnig yn cyfrannu'n bositif at ymarferoldeb hir dymor yr harbwr. Dyma beth a olygir wrth faen prawf a) y polisi. Ble'n briodol, fe fydd amod cynllunio yn cael ei osod, neu rwymedigaeth cynllunio yn cael ei sicrhau, trwy gytundeb, bod y datblygiad yn parhau i fod yn rhan o'r harbwr gweithiol. Fe fydd pob datblygiad mewn harbwr angen asesiad o ganlyniadau ar gyfer llifogydd.
- 4.92 Mae pob un o'r porthladdoedd yn cyfrannu at yr anheddiad ble maen nhw'n gorwedd. Mae natur porthladd Saundersfoot, sydd heb ei ddatblygu, ac sy'n caniatáu dolen gyswllt weledol o ganol y pentref i'r môr, yn elfen hanfodol o'r cymeriad hwnnw. Yn yr un ffordd, nid yw harbwr Porthgain wedi ei ddatblygu, i raddau helaeth. Mae cyfleoedd i ddatblygu yn Solfach hefyd wedi eu cyfyngu oherwydd ei lleoliad.
- 4.93 Mae harbwr Dinbych-y-pysgod yn darparu'r prif fynediad at Ynys Bŷr. Fe fydd angen i gynigion i ddatblygu yn yr harbwr sicrhau y cynhelir mynediad ar gyfer trigolion a busnesau Ynys Bŷr.